

tember 2009 til tirsdag 23. ma

[redacted] til å flytte fra Fi

han/hun henne til seksuelle fo

føre seksuelle handlinger med l

alka' eller ligner

sende hennet tilbage
huset hun bodde i brant ned.

**Klage - hvis de blir
hjælp eller sex-slaver?**

Sammne kveld som den filippinske au pairen kom til Norge, skal faren i huset ha vist henne en pornofilm.

Mandag møter et norsk ektepar i Oslo tingrett, tiltalt for seksuell utnyttning av to au paires.

Før første gang skal straffelovens menneskehandelparagraf anvendes i en rettsak som gjelder utnyttning av au paires.

Paragrafen omfatter misbruk av «mennesker som er i sårbare situasjoner» og utnyttning av personer som ikke har reell mulighet til å si nei.

Den ene av de to au parene har VG Helg valgt å kalle «Joan»

Overgrepene mot henne skal ha foregått i mer enn et halvt år.

Ifølge Joan truet han «med å sende henne tilbake» når hun protesterte mot å ha sex med ham når han måtte ønske det.

Huset hun bodde i på Filippinene hadde brennt ned, ifølge tiltalen.

Familien skal ha vært avhengig av at Joan sendte penger hjem.

– Mannen truet med å kontakte Joans familie på Filippinene dersom hun ønsket å melde fra, sier Joans bistandsadvokat, Silje Elisabeth Sten-vaag.

Vertsfaren skal ha sagt at han var en mektig mann med penger. Ønsket hun å reise, ville hun ikke få penger til returen hjem, sa han angivelig til au pairen.

I tillegg ville han kreve pengene til norges-billetten tilbakebetalt, hevder Stenvaag.

Vertsfaren har innrømmet at de hadde sex, men hevder at det skjedde **frivillig**.

FORNÆRMET!;

Den filippinske au pairen hevder å ha blitt utnyttet seksuelt av faren i familien i et halvt år.

— Man klient tremøder at det torera en forhåndsavtale hvor blant annet seksuell kontakt var en del av avtalen, sier mannens forsvarer, Oscar Ihlebæk, til VG Hølg.

Antallet au pairer i Norge er tredoblet på ti år. I fjor fikk 1509 personer tillatelse.

De fleste kommer fra Filippinene. Mange kommer utenom de store utvekslingsbyråene.

De kommer til et system som gjør det mulig å utnytte dem — for de som ønsker det.

Au pairene ser ofte på seg selv som hushjelpere. Men de har ikke de samme rettighetene som vanlige arbeidstagerne, og ingen klageinstans dersom kontrakten ikke overholdes, forklarer Lene Løvødal i Juridisk Rådgiving for kvinner (JURK).

— Systemet gjør det svært enkelt å utnytte en sårbar gruppe. Ikke minst fordi maktposisjonen er ujevn, sier Løvødal.

Er au pairen misfornøyd, har hun ofte bare én mulighet: Å slutte.

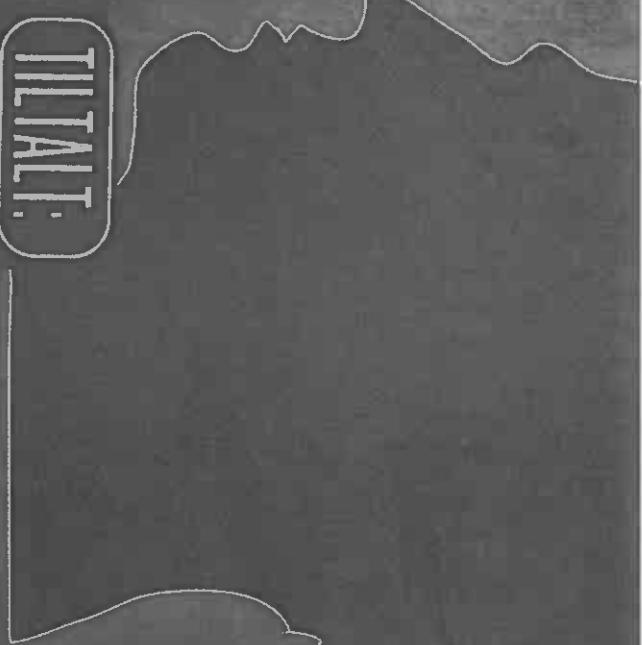
En au pair skal i prinsippet skal være en «kulturutveksler» en del av familien. Ikke billig arbeidskraft som kan utnyttes til det ekstrene.

Men situasjonen i verden har forandret seg siden ordningen ble innført i 1969. Den var beregnet på europeiske ungdommer som reiste ut til andre europeiske land for å lære seg språk og bli kjent med en annen kultur.

Den norske tidsskemma har trukket en annen type au pairer til Norge.

Hun er ikke lenger storesøsteren i vertsfamilien, men en voksen kvinne fra den fattige delen av verden. En arbeidsmigranter som vil tjene penger til familien sin, men som ikke har en arbeidets rettigheter eller lønn.

Au pairen må betale skatt til Norge. Men hun er ikke arbeidstager som beskyttes av Arbeidsmiljøloven. Det betyr at hun ikke får ikke oppjente sosiale rettigheter som sykepenger og pensjonspoeng.

TILTALT:

Den titratte vertsfaren hevder at forholdet til au pairen var frivillig. Nå er han tiltalt etter den såkalte menneskehandelparagrafen.

Arbeidstilsynet har ikke rett til tilsyn i familien hvis de får mistanke om at ikke alt er OK.

I kontrakten heter det at au pairene skal gå på norskkurs, men de får ikke kalle seg studenter, og det sjekkes heller ikke at kurset gjennomføres. Pengene de tjener på husarbeid er ikke «lønn», men «dommepenger».

— Enten man snakker om au pairen som hushjelp eller ikke, innlar hun en rolle som i lang tid var nesten borte i vårt samfunn, nemlig en person

som bor i noen andres hjem og gjør husarbeid, sier professor Ragnhild Sollund ved Institut for kriminologi og retts sosiologi. Hun har skrevet flere vitenskapelige artikler om au pairenes situasjon og roller.

— Når denne rollen igjen blir mer utbredt, skapes det nok større aksept for privat tjenerskap i samfunnet, sier hun.

— **Som au pair** må du vinne familiens hjerte. Det er den første og viktigste delen av jobben. Filippiniske Angelina smiler. Hun har vært au

Mandag møter et norsk ektepar i retten, tiltalt for seksuelt misbruk av to filippinske au-pairer.

a)

I perioden fra søndag 13. sep Oslo, etter å ha fått [redacted]

hos seg som au-pair, utnytter [redacted] og eller ut [redacted]

protesterte truet han med å
idet hun var uten inntekt og

Hvor skal du parene

utnyttet som billig hus

Pengene sendes til foreldrene på Filippinene. I tillegg får Angelina kost og losji.

– Tålmodighet og forståelsesfullhet er viktig. Å skifte familie er ikke bra. Du får et rykte. Du blir den som ikke klarer å holde på familien sin, fortsetter Angelina.

Vi treffer henne i en av frikirkene i Oslo. Her samles de filippinske au parene når de har fri. Pastoren som har kommet fra Filippinene, gir på sin milde og vennlige måte tillatelse til at kvinnene kan forlate bibeltimen for å snakke med en norsk journalist.

100 filippinske au parrer kommer hit hver søndag. I den katolske kirken er pågangen langt større. Det var det som fikk Bernt Gulbrandsen i den katolske hjelpeorganisasjonen Caritas til å kontakte JURK.

De unge jentene kom til ham, og fortalte om problemene de opplevde i vertsfamiliene.

Han ble overrasket. Hva slags betingelser hādde au parene egentlig?

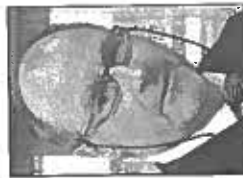
– **De har svært få rettigheter**, og det er lite vi kan gjøre fordi det er så lite handlingsrom, forklarer Lene Løvdal i JURK

– Alle rapporter peker på at de fleste, både vertsfamiliene og jentene selv, ser på au pparen som en hushjelp, ikke en kulturutveksler. Likevel har de ikke rettigheter som vanlige arbeidstagere. Heller ikke som studenter.

Juridisk faller de mellom alle stoler, og det er svært lite vi kan hjelpe dem med. Om ikke de får utbetalt pengene sine, tar det lang tid å få saken inn for forliksrådet. Da

**BISTANDS-
ADVOKAT:** Sijje
E. Stenvaag

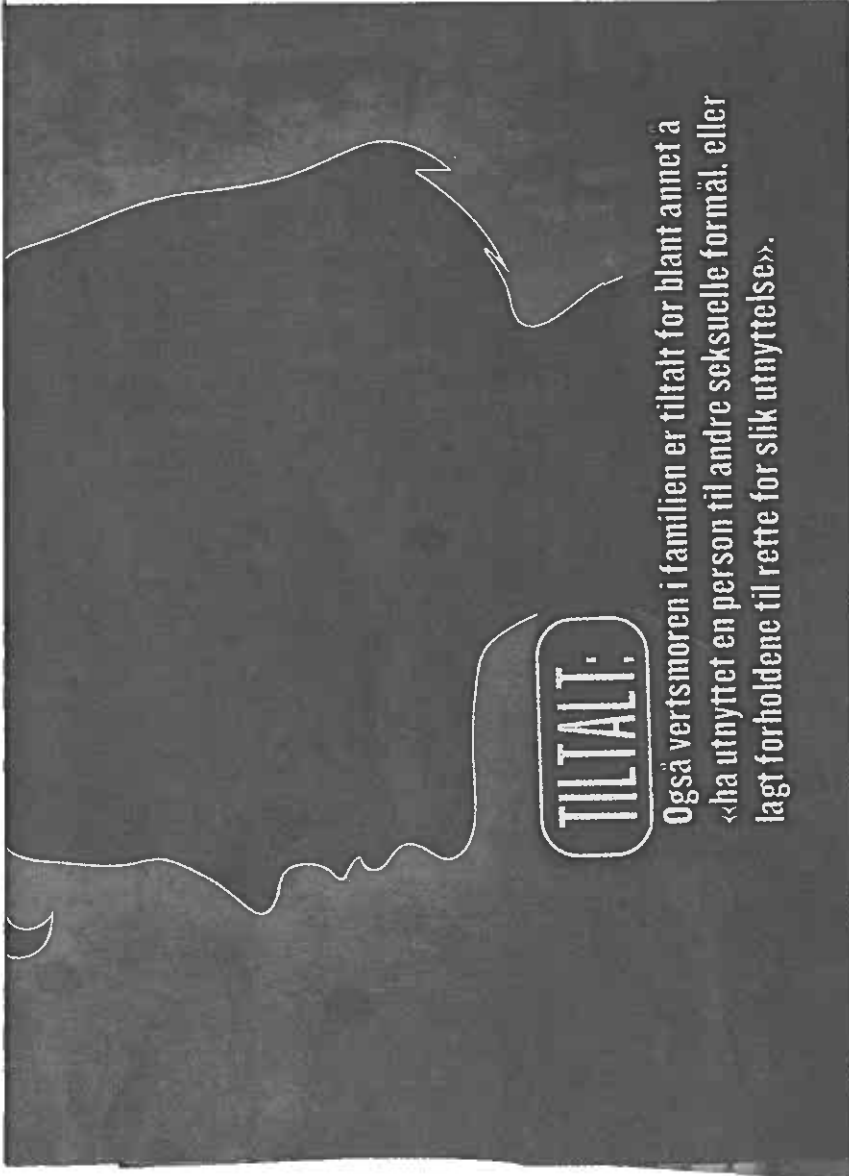

ADVOKAT:
Oscar Ithebæk

FORNÆRMET 2:

En periode hadde familien to filippinsk au parrer. Ogsa den andre au pparen hevder å ha blitt utnyttet seksuelt.

TILTALT:

Også vertsmoren i familien er tiltalt for blant annet å «ha utnyttet en person til andre seksuelle formål, eller lagt forholdene til rette for slik utnyttelse».

- Å skifte familie er ikke bra. Du får et rykte. Du blir den som ikke klarer å holde på familien din.

Angelina, au pair

pair i Norge, Danmark, Singapore og Abu Dhabi – og kjenner gamet. Norge er et favorittland. Nordmenn respekterer stort sett arbeidstiden, og betaler lønnepengene,

som det formelt heter. De utgjør minimum 4000 kroner måneden, for en arbeidsuke på 30 timer. Det blir drøye 30 kroner timen til Angelina – før skatten trekkes.

ut og de må reise hjem. Det er au pairen som har ansvaret for å betale skatt, uten at det gis informasjon om de kompliserte skattereglene. Samtidig er det få sanksjonsmuligheter mot vertsfamilier som ikke registrerer seg som arbeidsgivere, eller melder au pairen inn i folkeregisteret.

Blir au pairen satt på døren, har hun ingen rett til hjelp fra NAV, selv om hun betaler skatt. Hun har ingen steder å overnatte om hun blir kastet ut, med mindre hun er blitt utsatt for grov, fysisk vold og kan kontakte et krisesenter.

Au pairene har en måned å finne ny vertsfamilie. Om de ikke klarer det, må de reise, forklarer Løvdal.

Mangelen på tilsynsmyndighet og oppfølging skaper vansker for au pairene, mener hun.

- Vi filippinere er høflige. Å si «nei» hører ikke til kulturen vår, forklarer Arlene Klatran.

En gang i tiden kom hun selv til Norge som au pair. I 2006 startet hun «Filipino Workers Organization» sammen med sin norske mann. Det er til henne jentene kommer når de får problemer. Hun er deres «mama». Og de siste årene har hun opplevd større pågang.

- Så lenge noen spør om hjelp, sier vi ja. Det ligger dypt, dypt i oss. Vi blir glade når vi gjør andre fornøyd.

På den måten kan vi være lette å utnytte for dem som ikke skjønner at vi har en grense.

Arlene informerer au pairene om landet, regler og kulturforskjeller. Om at det er ok å takke høflig «nei».

Kvinnene har ofte jobbet som hushjelp i

JURIDISK RADGIVER:
Lene Løvdal

FORSKER:
Ragnhild Sollund

HJELP TIL SELVHJELP: En gang var de selv «nye» i Norge, så de vet hvor skoen trykker. Filipino Workers Organization gir hjelp og råd til filippinske au parter – både i økonomiske og kulturelle spørsmål. Når styremøtet kan vare opp med middag blir det også et sosialt samlingspunkt. Fra venstre: Neceal Dagat Westgaard, Olga Villegas, Ellinor Luciro og Evelyn Fredriksen.

Singapore, Hong Kong og Danmark. De kan husmorykket, og er de stolte av det.

Å bli tilbudt å være med på hytta i helgen er ikke akkurat det de venter seg.

Hvordan skal de få forklart at de heller vil være sammen med filippinske venner når de har fri?

Arlenes resept er klar: Send au pairesne og familien deres på kurs – sammen.

Hvem som helst kan få au pair i Norge. Du må være par, men trenger ikke ha barn. Det er heller ikke nødvendig med politiattest.

Ingen kontrollerer hva slags bosted au pairesne får, eller om de går på det norskkurset de skal, ifølge kontrakten.

Ingen kontrollerer om de får mat- og busspengene kontrakten lover dem, om de jobber timene de skal, eller må jobbe mer, gjerne i helger og kvelder.

Lene Løvdaal i JURK mener kvinnene ofte strekker seg lenger enn nødvendig for å få lompepengene sine, som de sender hjem.

– De er helt avhengig av familiens goodwill for ikke å bli kastet ut av landet.

Er vertsfamilien misfornøyd med dem, kan de bli sendt ut av landet i løpet av en måned, sier hun.

I kirken forteller Joy og Angelina at de er superfornøyd med sine familier. De er venninne med vertsmoren, forklarer de. God kommunikasjon er den beste garantien for et vellykket forhold.

Gjennom sine intervjuer med au paires og vertsfamiliene deres erfarte forsker og professor Ragnhild Sollund det samme.

– De fleste au pairesne er fornøyd og synes de har de bra. Relasjonen mellom dem og vertsfamilien er blitt profesjonalisert. Storesøsterrelasjonen i familien er ikke ledig. De er enten hushjelp eller venninne.

- Er vertsfamilien misfornøyd med dem, kan de bli sendt ut av landet i løpet av en måned.

Lene Løvdaal | JURK

– Spør man au pairesne selv hva de ønsker, er det ikke at muligheten for å komme til Norge stenges. En må likevel erkjenne at ordningen ikke fungerer etter hensikten.

Noen ønsker kulturutveksling, mange ønsker arbeid. Derfor bør en få klarere regler, sier Sollund.

JURK, Filipino Workers Organization og Caritas har sendt Justisdepartementet et forslag til klarere juridiske regler. De foreslår:

- At både vertsfamiliene og au pairesne må delta på et obligatorisk kurs om rettigheter og plikter.
- At begge parter må binde seg til at au pairesne fullfører norskkurs.
- At timene de jobber som hushjelp må inn under Arbeidstilsynet, og kontraktene i større grad må spesifisere arbeidstid og arbeidsoppgaver.

JURK foreslår også at det opprettes et kontrollorgan, men får ikke medhold hos statssekretær Pål Lønseth i Justisdepartementet:

– Vi er klar over muligheten for sosial dumping, og vil prøve å rydde opp i det. Ikke med kontrollgrupper av hvem som kan ha au paires, men en rådgivningstefon. Satsen på lompepen-

ger ønsker vi også å høyne og indeksregulere. Skattereglene bør forenkles, sier Lønseth.

Regjeringen satser også på å utvide visumet til å gjelde to år, og gjøre det enklere for au pairesne å skifte familie om de ikke kommer overens.

Regjeringen vil også fremme forslag om at au paires med barn ikke skal få opphold i Norge. De skal være under 30 år, og single.

– **Hvorfor ikke gjøre om reglene og la dem få minstesats for det de jobber som; hushjelp eller praktikanter?**

– Det kommer ikke til å skje. De skal jobbe som kulturutvekslere. Fungerer det ikke, må vi vurdere å avvikle ordningen.

I Tingretten kommer Joan til å gi sin versjon av hvordan den seksuelle utnyttingen kunne skje. Joan bor på ukjent adresse, er engstelig for rettsaken og skal være redd for å treffe tiltalte igjen.

– Familien på Filippinene vet ingenting om saken. Det er belagt med stor skam å innlate seg på seksuelle relasjoner utenom ekteskap og familien er strengt katolske. I vårt tilfelle følte fornærmede seg selv skyldig for overgrepene, sier bistandsadvokat Silje Elisabeth Stenvaag.

– **Hvordan klarte hun å melde fra?**

– Det tok over seks måneder. Hun forsøkte å få hjelp fra flere hold, uten å lykkes. Først flere filippinske venner som rådet henne til å ikke gjøre noe i frykt for at hun måtte reise fra landet. Til slutt tok hun kontakt med en voksen filippinsk kvinne hun møtte i butikken. Hun hadde norske kontakter som kunne hjelpe.

– **Hva sier folk om au paires som kommer hjem før tiden?**

– At de har mislyktes, at de er dårlige arbeidere. Dersom det ryktes at hun har gjort noe galt, blir hun kastet ut av familien.

Vertsfaren har innrømmet det seksuelle forholdet, men hevder at det skjedde frivillig. >

VENTER PÅ NY FAMILIE: Stiftelsen Atlantis formidler au parrer og er opptatt av å følge dem opp. Da Britmarie Lindemark ringte den nyankomne flere kontraktbrudd. Lindemark kontaktet politiet og fikk au parreren ut av hjemmet.

– I denne saken er den fornærmede en godt voksen kvinne. Min klient fremholder at det forelå en forhåndsavtale hvor blant annet seksuell kontakt var en del av avtalen. Dette innebærer at fornærmede, slik tiltalte ser det, visste at dette skulle skje.

Ihlebak mener det er feil å bruke menneskehandelbestemmelsen i denne saken.

– Det foreligger ikke, slik jeg ser det, «trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen tilbørlig oppførsel». Utover dette ønsker jeg ikke å kommentere saken i media, fastslår han.

Forsvareren sier at han har merket seg at «bistandsadvokaten ønsker å forhåndsprosedere saken i landets største avis».

Vertsmorens forsvarer, Tore Ihlebæk, vil ikke kommentere saken.

Atlantis er det største formidlingselskapet for au parrer i Norge. Den ikke-kommersielle stiftelsen mener at au pair-ordningen fungerer i de fleste familiene.

Som sikkerhetsnett har de likevel en nødtелефон for sine au parrer og deres vertsfamilier.

– Han drakk. Barna ble overlatt til meg også på kvelden og natten mens han var på fest.

Rosa, au pair

En lørdag kveld ringte den hjemme hos leder Britmarie Lindemark.

– Det var en vertsmor som ikke var fornøyd med kvaliteten på au parens husarbeid. Jeg ba henne ringe igjen på mandag.

– Er dette en typisk møtetelefon?

– De fleste handler om uenighet om arbeidstiden. Vi har hatt en sak der husets vertsfar kom inn på au parens rom i bare underbuksen. Da finner vi en ny familie til au parene umiddelbart.

Uansett hva som var bakgrunnen for episoden: Ingen skal føle seg trakassert.

På kontoret til Lindemark denne formiddagen sitter en mørk, vever kvinne og venter på å møte en ny vertsfamilie.

Tre dager tidligere ble hun hentet av Lindemark og politiet i hjemmet hun hadde fått formidlet.

En enslig far med barn hadde søkt au pair. En snau uke senere står han uten.

– Han drakk. Barna ble overlatt til meg også på kvelden og natten mens han var på fest. Vi kontaktet barnevernet før vi dro, hevder Rosa.

Hun hadde vært au pair før og kjente reglene. Å jobbe døgnet rundt var et klart brudd.

Ved å bli formidlet gjennom et seriøst byrå har au parene og vertsfamiliene en slags klageinstans der de kan få hjelp til konfliktløsning. Atlantis får mange henvendelser fra jenter som finner vertsfamiliene på egen hånd. De fleste finner familiene gjennom en nettside eller kjente.

Flere ganger i uken samles 15–20 au parrer til norskundervisning hos Atlantis. Praten går livlig den kvelden vi er på besøk – mest på engelsk. De fleste av dem er gode engelsklærere for barna i familiene.

STØTTEPILLERE: Arlene Katran (i midten) kom selv til Norge som au pair for mange år siden. Sammen med blant andre Elinor Lucito (til venstre) og Jeanette Nydal (til høyre) i Filipino Workers Organization tar hun imot nyankomne au pairer.

HJELPENDE HENDER: De filippinske au pairene har lang erfaring i omsorg, barnepass og husarbeid. Mange har jobbet som au pairer i Danmark, og som hushjelp i andre asiatiske land før de kommer til Norge.

KLAGER IKKE: Barnepass og husarbeid. De fleste au pairene forteller at de er fornøyd med sine vertstammer. «Joy» er en av dem.

kvinnen etter en uke, ble det oppdaget

Au paitene er opptatt av at ikke noe skal komme ut som kritikk.

Mange sier at de får bedre betalt enn minstesatsen på 4000 kroner i måneden, og at familiene er-greie.

På spørsmål om hva som kan bli bedre, nevner flere at de kunne tenke seg at privatlivet ble bedre beskyttet.

Å si «nei» når du bor i samme hus, er så å si umulig.

ved A-hus fungerer ikke dette datasystemet i

det hele tatt, noe som gjør at pleiepersonellet «løper» mer og lenger nå enn noen gang før.

Allt skal kunne reguleres av dette datasytemet på pasientrommene, slik som varme, lys etc., men den gang ei.

Skulle jeg noen gang bli innlagt som pasient ved A-hus igjen, skal jeg ha med egen pute, dyne, hodelykt og varme underkåber, for ikke å bli aldeles utsitt av irrasjonsrommer over et datasystem som ikke fungerer

Anne Espensen

Frå Twitter

Christian Ramberg – @chrtramb

Har ikke lest en eneste side av Krausgård, men portrettet i VG Helg var et stykke ærlig og god journalistikk. Like problemsstillingen.

Alexander Nyfagen – @alexnyfagen

hvis du er keen på litt visuell nyelse: Flinkke @sinengrytoyr har kripisa krausgård i #vghelg

Elin Fosshaug Olsø – @efolseo

Regner med @VGHelg er litt skuffa over at Krausgård klippa av seg alt buskaset før lørdagens cover kom på gata. #uaktuell

Atle Olav Sognli – @AtleSognli

Kjøpe VG-helg for å få en Blåfjell-plakat? Tror ikke det altså.

Anders Holtet – @AndersHoltet

Ligger ikke VG Helg sin reklame om Blåfjell 2 plakat litt i grenseland av hva gjelder reklame rettet mot barn? #reklamepsykologi

Øyvind Bertdal – @OyvindBertdal

God artikkel om humor, komedie og 30-års-peaken i VG Helg. Lesverdig.

SMS

Hva synes du om VG Helg? Hva er bra, og hva kan vi gjøre bedre? Har du reaksjoner på det du har lest? Skriv til vghelg@vg.no. Eller send SMS til 2200 med kodeord HELG. Eller på [facebook.com/vghelg](https://www.facebook.com/vghelg). Redaksjonen vil ha ditt fulle navn, det ønsker vi også at du vil sette på trykk, et mininum er fornavn og poststed.

Stingl - @Stingl

Synes Vg har ry spalte om «Slik får du bedre sex» hver helg jeg. Sliter folk virkelig så mye med ha bra sex? Cimon

Såve Hortigmoe – @hortigmoe

Hei VG: min helg er bare «burde, burde». Det er det som gjør det til helgi

Morten Meyer – @MortenMeyer

Ingvar Ambjørnsen om lavkarbo #VGhelg Sjef

Simon Solheim – @SFSolheim

VG Helg er verdt å lese. Ein 43 år gammel F-16-pilot fortal kortleis det var å sende bomber i Libya. Neart intentyu; om tru og tvil.

Spokespers. Defence – @Bertvan

En av våre piloter forteller om hvordan det var å være på oppdrag over #Libya i #vghelg Apent, nært og ærlig